

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
สารบัญตาราง	๗
สารบัญภาพ	๘
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตการศึกษา	5
1.3.1 ขอบเขตทางเนื้อหา	5
1.3.2 ขอบเขตทางเวลา	5
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	6
1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมและการเข้าร่วม (Social movement)	8
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม รูปแบบใหม่ (New social movement)	10
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม	13
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อม	17
2.5 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการของขบวนการเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อม ในประเทศไทย	42
2.6 แนวคิด ทฤษฎีไร้ระเบียบหรือทฤษฎีซับซ้อน (Chaos Theory หรือ Dynamic Complex System)	56
2.7 แนวคิด ทฤษฎีประชาสังคม	57
2.8 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.9 แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	63
2.10 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน	64
2.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	65
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	74
3.1 การศึกษาค้นคว้า และรวบรวมข้อมูลเบื้องต้น	75
3.2 การเตรียมความพร้อมในการเข้าไปศึกษา	76
3.3 การกำหนดกลุ่มเป้าหมายในการศึกษา	77
3.4 การเข้าสู่ภาคสนาม และเก็บรวบรวมข้อมูล	78
3.5 การตรวจสอบข้อมูล	81
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	82
บทที่ 4 บริบท สภาพทั่วไปของแม่น้ำปิง	84
4.1 ลักษณะทางกายภาพของแม่น้ำปิง	84
4.2 แม่น้ำปิงในเขตเมืองเชียงใหม่	87
4.2.1 บริเวณน้ำ และคุณภาพน้ำในแม่น้ำปิง	87
4.2.2 การขยายตัวของประชากรในเขตเมือง	88
4.3 ความสำคัญของแม่น้ำปิง	88
4.4 บริบททางประวัติศาสตร์ของเมืองเชียงใหม่	89
4.5 น้ำแม่ปิงในประวัติศาสตร์	91
4.6 สายสัมพันธ์วิถีชีวิตและความเชื่อริมฝั่งแม่น้ำปิง	96
4.7 สภาพทั่วไปของแม่น้ำปิงในอดีต	98
4.8 สภาพปัญหาในปัจจุบันของแม่น้ำปิงในเขตเมือง	99
4.8.1 ปัญหาด้านคุณภาพน้ำในแม่น้ำปิงเสื่อมโทรมลง	99
4.8.2 ปัญหาทางด้านปริมาณน้ำ	105
4.8.3 ปัญหาความขัดแย้งในเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินริมน้ำ	106
4.8.4 ปัญหาทางภูมิทัศน์	106
4.8.5 ปัญหาเกี่ยวกับระบบการบริหารจัดการ	107

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.8.6 ปัญหาการขาดความตระหนัก และจิตสำนึกสาธารณะในการดูแล เอาใจใส่แม่น้ำปิง	107
4.8.7 ปัญหาการบุกรุกที่ดินชายตลิ่ง หรือปัญหาสิ่งก่อสร้างรุกล้ำแม่น้ำปิง	109
บทที่ 5 พัฒนาการความเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมในเมืองเชียงใหม่	110
5.1 พัฒนาการความเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมในเมืองเชียงใหม่	110
5.1.1 การเคลื่อนไหวเพื่อสิ่งแวดล้อมเมืองในช่วงแรก	112
5.1.2 ช่วงเวลาก่อนการก่อตั้งของกลุ่มอนุรักษ์แม่น้ำปิง	117
5.2 การก่อเกิดและพัฒนาการของคณะกรรมการประสานงานอนุรักษ์ แม่ปิงและสิ่งแวดล้อม	122
5.2.1 ช่วงแรกก่อน พ.ศ. 2535	122
5.2.2 ช่วงที่สอง: ตั้งแต่ พ.ศ. 2535 – พ.ศ. 2536	127
5.2.3 ช่วงที่สาม: พ.ศ. 2536 – พ.ศ. 2538	130
5.2.4 ช่วงที่สี่: พ.ศ. 2538 – พ.ศ. 2545	138
5.3 เงื่อนไขสำคัญที่นำไปสู่การรวมตัวกันของคณะกรรมการประสานงาน อนุรักษ์แม่ปิงและสิ่งแวดล้อม	142
5.3.1 บริบทของสังคมโลกและโครงสร้างทางสังคม ในระดับมหภาคจนถึงท้องถิ่น	142
5.3.2 ความขัดแย้งในการใช้ทรัพยากรในยุคโลกาภิวัตน์	147
5.3.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับแม่น้ำปิง	151
5.4 ระบบคิด ระบบคุณค่าและการให้ความหมาย	152
5.5 กลไกและวิธีการทำงานของขบวนการ	159
5.6 การมีส่วนร่วม การสร้างสรรค์ของประชาชน ในการอนุรักษ์แม่น้ำปิง	164
5.7 ปัญหาและอุปสรรคของขบวนการที่ส่งผลกระทบต่อกระบวนการ มีส่วนร่วมของประชาชน	166

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5.8 ผลของการเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อมเมืองของคณะกรรมการ ประสานงานอนุรักษ์แม่ปิงและสิ่งแวดล้อม	168
5.8.1 ผลการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏทางกายภาพ	168
5.8.2 ผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทางด้านสังคม	171
5.8.3 ผลการเปลี่ยนแปลงที่ปรากฏขึ้นต่อกลุ่มทางสังคมด้านที่เป็น ศักยภาพหรือความสามารถเปลี่ยนแปลงขึ้นใหม่	175
5.8.4 เครือข่ายพันธมิตรด้านสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น	178
บทที่ 6 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	182
6.1 สรุปผล	182
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	190
6.3 ข้อเสนอแนะ	195
บรรณานุกรม	197
ภาคผนวก	206
ภาคผนวก ก - สภาพสังคม-ชุมชนริมแม่น้ำปิงในเขตเมือง	207
ภาคผนวก ข - วิสัยทัศน์และนโยบายการบริหารจัดการน้ำแห่งชาติ	210
ภาคผนวก ค - หน้าที่ของประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	212
ภาคผนวก ง - องค์กรบริหาร ควบคุม ดูแล รักษาลำน้ำปิง	215
ภาคผนวก จ - ภาพกิจกรรมการอนุรักษ์แม่น้ำปิง	220
ประวัติผู้เขียน	227

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงพัฒนาการขององค์กรทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยตั้งแต่ปีค.ศ.1865-1977	25
2 แสดงจำนวนสมาชิกของกลุ่มองค์กรทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	27
3 แสดงถึงพัฒนาการของการเลือกตั้งพรรคการเมืองสีเขียว	36
4 ผลการวิเคราะห์คุณภาพแม่น้ำปิง เมื่อวันที่ 21 มีนาคม 2536	100
5 แสดงคุณภาพน้ำของแม่น้ำปิง ในปี พ.ศ.2537	101
6 แสดงคุณภาพน้ำของแม่น้ำปิงในปี พ.ศ. 2538	103
7 แสดงคุณภาพของแม่น้ำปิงในระหว่างปี พ.ศ. 2541 ถึง พ.ศ. 2544	170
8 เปรียบเทียบ ระบบคุณค่า โครงสร้างองค์กร และกระบวนการเรียนรู้ของขบวนการ	189

สารบัญภาพ

รูป

1 เส้นทางแม่น้ำปิงช่วงไหลผ่านจังหวัดเชียงใหม่

หน้า

86

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved